

A KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG LEGFRISSEBB ÁLLÁSFOGLALÁSAI

Dr. Nyerges Éva, osztályvezető, Közbiztosítási Hatóság
DOI: 10.37371/KEP.2024.4.1

A Közbiztosítási Hatóság állásfoglalások formájában ad felvilágosítást a közbiztosítási eljárásokban résztvevő jogalkalmazók számára a közbiztosítási törvény és kapcsolódó végrehajtási rendeleteinek alkalmazásával összefüggő általános jellegű megkeresésekre.

Alábbiakban a Kbt. alkalmazásával összefüggő kérdésekre adott válaszainkat rendeztük sorrendbe, bízva abban, hogy iránymutatásaink nem csak a kérdésfeltevőknek, hanem valamennyi Olvasónknak hasznos információkkal szolgálnak.

Felhívjuk Tisztelt Olvasóink figyelmét, hogy a közbiztosítási eljárásokra irányadó jogszabályok alkalmazásával kapcsolatos döntések meghozatala mindenkor a közbiztosítási eljárások résztvevőinek joga és felelőssége. Hangsúlyozzuk továbbá, hogy az állásfoglalásokban megfogalmazott véleményeknek jogi ereje, kötelező tartalma nincsen.

1. kérdés

Jogszerűen jár-e el az ajánlatkérő egy hosszabb távra tervezett dinamikus beszerzési rendszer (továbbiakban: DBR) létrehozása esetén akkor, ha a részvételi felhívás feladásakor még nem tudja, hogy az ajánlattételi szakaszok kapcsán európai uniós alaptól származó támogatást fel fog-e használni, így a részvételi felhívásban csak általánosságban jelzi – a konkrét uniós projekt számának hiányában –, hogy amennyiben ilyen támogatás felhasználására kerül sor, akkor az erre vonatkozó információt, projekt számot az ajánlattételi felhívásban fogja konkrétan meghatározni?

A Közbiztosítási Hatóság válasza:

A Közbiztosítási Hatóság álláspontja szerint a DBR specialitására tekintettel megfelelő lehet, ha az eljárást megindító felhívásban az ajánlatkérő csak általánosságban jelzi, hogy adott esetben támogatásból kívánja majd a konkrét beszerzési igényét finanszírozni és az érintett támogatási projektre vonatkozó konkrét adatok megadására majd csak az ajánlattételi felhívásban kerül sor.

A Közbiztosítási Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. a DBR-t nem közbiztosítási eljárásként, hanem sajátos beszerzési módszerként definiálja, melynek során a DBR-be történő felvételre a meghívásos eljárás részvételi szakaszának szabályait, a beszerzés megvalósítására a meghívásos eljárás ajánlattételi szakaszának szabályait kell alkalmazni.

Az eljárást megindító felhívásban a Kbt. 107. § (2) bekezdése alapján az ajánlatkérőnek a beszerzés tárgyát, a tervezett beszerzések jellegét, valamint a tervezett beszerzések becsült mennyiségét, a beszerzendő áruk, építési beruházások vagy szolgáltatások esetleges kategóriákba sorolását és az egyes kategóriák jellemzőit, valamint a leglényegesebb szerződéses feltételeket kell meghatározni. A fenti előírás nem állít fel olyan szigorú szabályokat a DBR eljárást megindító felhívásával szemben, mint ahogy azt a meghívásos eljárás részvételi szakasza teszi. A Kbt. 107. § (2) bekezdésének adott esetben meg tud felelni úgy is az ajánlatkérő, ha még nem tudja, hogy a teljes DBR-t támogatásból kívánja-e megvalósítani, vagy még nem ismert előtte a támogatott projekt száma, azonosítója. Ebben az esetben az eljárást megindító felhívásban csak jelzi azon tény, hogy a beszerzési igénye megvalósítására adott esetben támogatás terhére fog sor kerülni, és a konkrét támogatásra való hivatkozást csak az ajánlattételi felhívásban tünteti fel. Fentieket támasztják alá a Kbt. 107. § (2) bekezdésének azon szabályai, miszerint az eljárást megindító felhíváshoz kapcsolódóan csak a leglényegesebb szerződéses feltételeket kell szerepeltetni, a konkrét szerződéses feltételeket pedig majd csak az ajánlattételi felhívással együtt kell elérhetővé tenni. Így például a támogató által előírt, a támogatásra, kifizetésre vonatkozó szabályok feltüntetése csak az ajánlattételi szakaszban közreadott szerződéstervezetben szükséges, amikor ezen információk már az ajánlatkérő rendelkezésére állnak.

Ezzel kapcsolatban a Közbeszerzési Hatóság továbbá felhívja a figyelmet a 2021-2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendeletre (továbbiakban: 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet), azon belül is a 49. (Az uniós értékhatárokat elérő vagy meghaladó becsült értékű, valamint az építési beruházás, építési koncesszió esetén a háromszázmillió forintot elérő vagy meghaladó becsült értékű közbeszerzési eljárások ellenőrzése) és 52. fejezetben (Dinamikus beszerzési rendszerhez kapcsolódó ellenőrzés) foglalt előírásokra, különös tekintettel arra, hogy DBR esetén a közbeszerzési eljárást megelőzően szükséges a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet szerinti ellenőrzést lefolytatni.

2. kérdés

A DBR részvételi szakaszában még nem ismert, hogy egy adott ajánlattételi szakaszban szükséges lesz-e feltételes közbeszerzési eljárásként megindítani a közbeszerzést, azonban a Kbt. 53. § (5) bekezdése és a Kbt. 135. § (12) bekezdése alapján ezt már az eljárást megindító felhívásban jelezni kell. Helyesen jár-e el az ajánlatkérő, amennyiben a részvételi felhívásban jelzi, hogy indíthat feltételes közbeszerzést és majd az ajánlattételi szakaszokban határozza meg az ezekre vonatkozó konkrét előírásokat?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 53. § (5) bekezdése alapján a feltételes közbeszerzési eljárás lefolytatásának esetleges lehetőségét már az eljárást megindító felhívásban jeleznie kell ajánlatkérőnek azzal, hogy az egyes ajánlattételi felhívásokban konkrétan megjelölésre kerül, hogy az adott eljárás feltételesként kerül-e lefolytatásra és konkrétan milyen feltétel bekövetkeztéhez vagy be nem következéshöz milyen jogkövetkezményt kapcsol az ajánlatkérő (pl. szerződés hatálya lépése).

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

Ajánlatkérőnek a feltételes közbeszerzés tényét már az eljárást megindító felhívásban jeleznie kell, tekintettel arra, hogy ez befolyásolhatja a DBR részvételi szakaszára jelentkezőket a részvételi szándékukban. Fenti előírásnak a Közbeszerzési Hatóság megítélése szerint megfelel azon ajánlatkérői eljárás is, ha az eljárást megindító felhívásban csak általánosságban kerül jel-

zésre a feltételesség ténye, majd ezt követően a DBR ajánlattételi felhívásában jelzi ajánlatkérő, hogy feltételes vagy nem feltételes ajánlattételi szakaszt kíván indítani. Továbbá ez esetben is felhívja a figyelmet a Közbeszerzési Hatóság a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet előírásaira, amennyiben a kérdésben említett feltétel valamely támogatás elnyerésére vonatkozna, akkor a 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet előírásai is irányadók.

3. kérdés

Ajánlatkérő felállított egy DBR-t, amelynek második, ajánlattételi szakaszában több eljárás van bírálati szakaszban, azonban a 36 hónapra felállított DBR hamarosan lezárul. Felmerülhet olyan helyzet, hogy a bírálat alatt lévő eljárásokban nem tud ajánlatkérő eredményt hirdetni és szerződést kötni nyertes ajánlattevővel (mert pl. elhúzódozó árándokolás kérése, vagy előzetes vitarendezés van folyamatban), mert a DBR időközben lezárult.

3.1. Kérdés, hogy ebben az esetben van-e lehetőség a DBR időtartamának meghosszabbítására? Amennyiben nincs lehetőség a DBR időtartamának meghosszabbítására, akkor ez milyen módon érinti a bírálati szakaszban lévő eljárásokat? Ezeket az eljárásokat lehetőség van még lefolytatni?

3.2. A DBR időtartamának lejártá milyen hatással lesz a folyamatban lévő eljárásokra?

3.3. Az előzetes vitarendezést követő közbeszerzési jogorvoslati eljárás milyen hatással van arra, ha a DBR időtartama lejárt?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

3.1. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 107. § (9) bekezdése értelmében – a DBR fennállása alatt – van lehetőség a DBR időtartamának a meghosszabbítására.

3.2. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a DBR lejártát követően nincs jogszerű lehetősége arra az ajánlatkérőnek, hogy a folyamatban lévő ajánlattételi szakaszok alapján nyertest hirdessen és szerződést kössön, így ezeket az ajánlattételi szakaszokat nyertes kihirdetése nélkül kell lezárni.

3.3. A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint amennyiben ajánlatkérő felfüggesztette a közbeszerzési eljárását a jogorvoslati eljárásra tekintettel, akkor az eljárási határidők a felfüggesztés időtartamával meghosszabbodnak. Amennyiben azonban nem került sor felfüggesztésre, és a DBR időtartama lejárt a jogorvoslati

eljárás ideje alatt, akkor már nincs lehetősége ajánlatkérőnek a folyamatban lévő ajánlattételi szakaszokat eredményesen lezárni.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 107. § (9) bekezdésének második mondata alapján nem kizárt a DBR időtartamának a meghosszabbítása vagy adott esetben megrövidítése, ebben az esetben külön jogszabályban meghatározott hirdetményt kell közzétenni az időtartam megváltozásáról. Tekintettel arra, hogy a Kbt. erre vonatkozóan további iránymutatást nem tartalmaz, szükséges lehet a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014/24/EU irányelv (a továbbiakban: Irányelv) rendelkezéseinek a vizsgálata.

Az Irányelv 34. cikk (8) bekezdésének értelmében a DBR időtartamának változására az eljárást megindító hirdetmény feladásával kerülhet sor. A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanácsnak a dinamikus beszerzési rendszerről szóló útmutatója (továbbiakban: DBR Útmutató; 2022. február 10.) rögzíti, hogy az Irányelv 34. cikk (8) bekezdés a) pontja alapján a DBR időtartamának meghosszabbítása esetén az ajánlatkérőnek új részvételi felhívást kell közzétennie, olyan formában és tartalommal, mintha az első, eljárást megindító felhívást tenné közzé (természetesen csak a DBR időtartamának változása eszközölhető az új, eljárást megindító felhívásban, egyéb feltétel módosítására a meghívásos eljárás, illetve az annak alapjául szolgáló általános szabályok alapján van lehetőség korrigendum formájában, tehát az kizárólag a DBR felállítása előtt, az eljárást megindító eredeti részvételi felhívás módosítása keretében történhet). Ezzel együtt javasolt az új részvételi felhívásban hivatkozni a korábbi részvételi felhívásra és az az alapján létrehozott DBR-re, valamint arra, hogy az új részvételi felhívás csupán a dinamikus beszerzési rendszer fennállása időtartamának megváltoztatására irányul. Értelemszerűen a DBR időtartamának megváltoztatására a DBR fennállási időszaka alatt kerülhet sor.

A DBR Útmutató kiemeli, hogy a DBR fennállása alatt az adott közbeszerzés megvalósításának oly módon kell teljesülnie, hogy a szerződés megkötésére a DBR fennállása alatt sor kerüljön. A szerződés teljesítésének határidejét (a szerződés időbeli hatályát) az adott ajánlattételi felhívás megküldésekor kell pontosan meg-

határozni. Az ajánlattevői teljesítés és az ajánlatkérői ellenszolgáltatás teljesítésének határideje a DBR fennállásának időtartamán túlnyúlhat.

Tehát annak nincs akadálya, hogy a DBR alapján megkötött szerződés teljesítése túlnyúljon a DBR fennállási időszakán, azonban arra nincs lehetőség, hogy az ajánlatkérő úgy zárja le a bírálati szakaszt és kösse meg a szerződést, hogy a DBR már lejárt. Amennyiben ajánlatkérő megindította az ajánlattételi szakaszokat és a bírálat elhúzódása miatt várható, hogy a szerződés megkötésére már nem kerülhet sor a DBR fennállása alatt, akkor ajánlatkérő élhet a fentebb részletezett meghosszabbítási lehetőséggel. Azonban ezzel kapcsolatban hangsúlyozni szükséges, hogy a meghosszabbításra a DBR fennállása alatt van csak lehetőség, annak lejártát követően már nincs. Amennyiben ajánlatkérő nem él a DBR meghosszabbításának lehetőségével vagy annak időtartama már lejárt, akkor a folyamatban lévő ajánlattételi szakaszt nyertes kihirdetése nélkül szükséges lezárnia a Kbt. 75. § (2) bekezdés a) pontja alapján, hiszen nincs jogszerű lehetősége egy lejárt DBR alapján a szerződés megkötésére.

A Kbt. 154. § (3) bekezdése lehetővé teszi, hogy az ajánlatkérő saját döntése alapján a folyamatban lévő közbeszerzési eljárását felfüggeszse a jogorvoslati eljárásra tekintettel, de erről köteles tájékoztatni a Közbeszerzési Döntőbizottságot. A törvény rendelkezése alapján a folyamatban lévő közbeszerzési eljárási határidők a felfüggesztés időtartamával meghosszabbodnak. Az ajánlatkérőnek akkor érdemes az eljárást felfüggesztenie, ha megítélése szerint előfordulhat, hogy a jogorvoslati kérelem alapos és a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatát követően további, ismételt bírálati cselekményekre lesz szükség. A Közbeszerzési Döntőbizottságnak is lehetősége van arra például a Kbt. 156. § (3) bekezdése alapján, hogy a közbeszerzési eljárást felfüggeszse, mely a fentiek szerint szintén meghosszabbítja a határidőket a felfüggesztés időtartamával. Amennyiben azonban nem került sor az eljárás felfüggesztésére, akkor a határidők telnek a jogorvoslati eljárás ideje alatt is, így előfordulhat, hogy a jogorvoslati eljárás lezárásának időpontjában már lejárt a DBR időtartama is. Ez esetben ajánlatkérőnek már nincs lehetősége a folyamatban lévő ajánlattételi szakaszokat eredményesen lezárni.

4. kérdés

Az ajánlatkérő jogszerűen módosíthatja-e a Kbt. 115. § szerinti eljárás eredményeként kötött építési beruházás tárgyú közbeszerzési szerződését – a Kbt. 141. § (4) bekezdés b) illetve c) pontja valamennyi tételes előírásának minden téren megfelelően – úgy, hogy (műszaki-technológiai szükségességből elválaszthatatlan, előre nem látható pótmunka, 10 % alatti díjnövekedéssel) a módosítással a szerződés értéke meghaladná a nettó 300 millió forintot?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint amennyiben a Kbt. 141. § (4) bekezdés b) vagy c) pontja szerinti valamennyi feltétel maradéktalanul fennáll, továbbá a szerződésmódosítás nem ütközik a Kbt. 142. § (3) bekezdésében szabályozott tilalomba, akkor a szerződés a Kbt. 141. § (4) bekezdés b) vagy c) pontja szerint jogszerűen módosítható. E szerződésmódosítási jogalap tekintetében ugyanis indifferens, hogy a szerződésmódosítás eredményeként a Kbt. 115. §-ának alkalmazási feltételeként előírt 300 millió forintos értékhatár fölé emelkedik-e a szerződés ellenértéke, ugyanis a Kbt. 141. § (3) bekezdésének második mondatát nem kell alkalmazni a Kbt. 141. § (4) bekezdés szerinti szerződésmódosításra.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács a közbeszerzési eljárások eredményeként megkötött szerződések Kbt. szerinti módosításával, valamint teljesítésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló, 2023. május 25. napján megjelent útmutatója (a továbbiakban: Szerződésmódosítási Útmutató) – egy példán keresztül – felhívja a figyelmet, hogy „Amennyiben az ajánlatkérő a 2017. január 1-től hatályos Kbt. 115. §-a szerinti, építési beruházásra irányuló közbeszerzési eljárást folytatott le, amelynek az értéke 290 millió forint volt, majd a szerződésben szereplő ellenszolgáltatás összegét a Kbt. 141. § (2) bekezdés b) pontja szerint 20 millió forinttal megemelnék, ez a Kbt. 141. § (2) bekezdés b) pontjának ugyan megfelelne, mivel az ellenszolgáltatás növekedésének a mértéke nem éri el az eredeti szerződés értékének 15%-át, azonban a Kbt. 2017. január 1-től hatályos 141. § (3) bekezdés második mondata szerint a Kbt. 141. § (2) bekezdése mégsem alkalmazható, mivel a megnövekedett ellenszolgáltatás következtében – amennyiben az ajánlatkérő eredetileg is a módosított

szerződéses értéket vette volna alapul – az eredeti eljárási szabályokat (a Kbt. 115. § szerinti hirdetmény nélkül induló eljárás) nem alkalmazhatta volna.” A Szerződésmódosítási Útmutató a Kbt. 141. § (3) bekezdésével összhangban arra hívja fel a figyelmet egy Kbt. 115. § szerinti eljárás alapján megkötött szerződés vonatkozásában, hogy a Kbt. 141. § (2) bekezdés szerinti módosítás esetén érvényes azon jogszabályi korlát, hogy a módosítás abban az esetben nem alkalmazható, ha az ajánlatkérő a szerződéskötést megelőző közbeszerzési eljárást olyan szabályok szerint indította meg, amelyek nem lettek volna jogszerűen alkalmazhatóak, ha az ajánlatkérő az eljárás becsült értékét a szerződésmódosítást követő értékét figyelembe véve határozta volna meg. A fenti korlát azonban kizárólag a Kbt. 141. § (2) bekezdése szerinti módosításra vonatkozik, a Kbt. 141. § (4) bekezdés szerinti módosításra nem.

5. kérdés

Adott ajánlattevő pénzügyi intézmény által vállalt garanciát (továbbiakban: bankgarancia) nyújtott be az ajánlatához az ajánlati biztosíték nyújtásának igazolására, azonban a bankgarancia a felhívás előírásával szemben nem tartalmazza a közbeszerzési eljárás elektronikus közbeszerzési rendszerben (továbbiakban: EKR) kapott azonosító számát. Az ajánlatához benyújtott bankgarancia tartalmazza az ajánlattevő nevét, a közbeszerzési eljárás tárgyának, ajánlatkérőjének megnevezését, továbbá minden egyéb szempontból is megfelel a felhívás feltételeinek, azaz a biztosíték összege a bankgarancia alapján az EKR szám megjelölésének hiányában is lehívható lenne ajánlatkérő által, amennyiben annak jogszabályi feltételei bekövetkeznének. Ajánlattevő értelemszerűen nem tud az ajánlattételi határidő lejártát követően olyan bankgaranciát benyújtani hiánypótlás keretében, amely az ajánlattételi határidőt megelőző keltezésű és tartalmazza az eljárás EKR számát is.

Helyes-e azon értelmezés, hogy az EKR szám bankgarancián történő feltüntetésének hiánya nem minősül az ajánlati biztosíték tartalmi hibájának (mivel a biztosíték annak hiányában is egyértelműen lehívható) és ajánlatkérő a benyújtott, EKR szám nélküli bankgaranciát külön jogcselekmény (hiánypótlás vagy felvilágosításkérés) nélkül is elfogadhatja megfelelőnek a közbeszerzési eljárásban?

Vagy az ajánlat csak akkor minősíthető érvényesnek, ha ajánlattevő felvilágosítás keretében tisztázza, hogy a bankgaranciát az EKR szám feltüntetésének hiányában is a szóban forgó közbeszerzési eljáráshoz nyújtotta be?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a kérdéses hiányosság (EKR azonosító) nem tekinthető tartalmi hibának, hiszen sem a biztosíték összegét, sem annak lehívhatóságát, rendelkezésre bocsátási idejét nem befolyásolja, egyedül az ajánlatkérő általi beazonosítását nehezíti meg, melyre tekintettel ajánlatkérőnek felvilágosítást kell kérnie az ajánlattevőtől.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 71. § (3a) bekezdése értelmében a hiánypótlás során az ajánlattevő kizárólag az ajánlati kötöttség időpontjában már létező bizonylat, igazolás benyújtására jogosult az ajánlati biztosíték tekintetében, tehát arra nincs lehetősége az ajánlattevőnek, hogy hiánypótlás keretében utóbb beszerezzen a banktól egy olyan bankgaranciát, amely az EKR azonosítószámot is tartalmazza.

A Kbt. 71. § (1) bekezdése alapján az ajánlatkérő köteles felvilágosítást kérni az ajánlatban található igazolás tartalmának tisztázása érdekében, így a kérdéses esetben is felvilágosítást kell kérnie az ajánlatkérőnek. Egyebekben a Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a bankgarancián fel nem tüntetett EKR azonosító nem tekinthető tartalmi hibának, hiszen sem a biztosíték összegét, sem annak lehívhatóságát, rendelkezésre bocsátási idejét nem befolyásolja, egyedül az ajánlatkérő általi beazonosítását nehezíti meg. Tekintettel arra, hogy az ajánlattevő a tárgyi eljárásban beazonosítható módon, határidőre és megfelelő összegben teljesítette a biztosítékot, így tartalmi hiba nem állapítható meg. Az ajánlattevő a felvilágosítással tisztázni tudja, meg tudja erősíteni, hogy a bankgaranciát az EKR szám feltüntetésének hiányában is a szóban forgó közbeszerzési eljáráshoz nyújtotta be.

6. kérdés

Nyílt eljárásban két cég ajánlattétel során - szakmai ajánlat formai, tartalmi, mondattani hasonlósága miatt - vélelmezett egyeztetése a gazdasági verseny korlátozását vagy torzítását jelenti-e? Azon eljárásokban, ahol az ajánlattevők száma korlátozott (kétszakaszos eljárás ajánlati szakasz, Kbt. 115. § szerinti eljárás, stb.) kettő vagy több ajánlattevő ajánlattétel során vélelmezett egyeztetése a gazdasági verseny korlátozását vagy torzítását jelenti-e? Ha az előző kérdésekre a válasz igen, akkor ajánlatkérőnek kötelessége-e felvilágosítást kérni a két ajánlattevőtől ajánlatuk hasonlóságának magyarázatára,

vagy indokoláskérés nélkül kell-e eleget tennie a Kbt. 36. § (2) bekezdésében előírt kötelezettségének?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint ajánlatkérőnek valamennyi, az adott közbeszerzési eljárás lefolytatása során felmerült körülményt figyelembe véve, azokat logikai láncba fűzve szükséges megítélnie a kartelltilalmi előírások megsértésének a Gazdasági Versenyhivatal (továbbiakban: GVH) felé történő jelzésére vonatkozó kötelezettség fennállását. Ajánlatkérő kötelezettsége az adott helyzet értékelése, és alapos gyanú esetén már jeleznie kell azt a GVH felé, a bizonyítás lefolytatása azonban a GVH feladatkörébe tartozik. A gazdasági verseny korlátozása vagy torzítása mind a nyílt, mind a Kbt. 115. § szerinti eljárásban, mind egy kétszakaszos eljárás ajánlattételi szakaszában előfordulhat.

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint az ajánlatkérőnek abban az esetben is kötelezettsége a Kbt. 71. § (1) bekezdés szerinti felvilágosítás kérés, ha az ajánlatok hasonlóságát észleli a bírálat során.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 36. § (2) bekezdése arra kötelezi az ajánlatkérőt, hogy versenykorlátozó megállapodás észlelése vagy akár csak annak alapos okkal való feltételezése esetén jelezze azt a GVH felé, így már az ajánlatkérő gyanúja, feltételezése is megalapozza a jelzési kötelezettséget.

A közbeszerzési verseny tisztaságát érintő korrupciós kockázatokkal és kartellmegállapodásokkal kapcsolatosan a Közbeszerzési Hatóság és a GVH közös szakmai iránymutatást (továbbiakban: Szakmai iránymutatás) adott ki, mely a Közbeszerzési Hatóság honlapján az alábbi linken elérhető:

<https://kozbeszerzes.hu/tevekenysegek/jogalkalmazok-tamogatasa/kozbeszerzesi-hatosag-elnokenek-kozlemenyei/>.

A Szakmai iránymutatás kiemeli, hogy „Az egyszerű gyanú fennállásához az szükséges, hogy az ajánlatkérő a rendelkezésre álló dokumentumokra, bizonyítékokra tekintettel, alappal gondolhasson arra, hogy a konkrét esetben megvalósulhatott a jogsértés. Az egyszerű gyanúhoz nem elegendő a kartellezés elméleti lehetősége, az ajánlatkérőnek konkrét közbeszerzési dokumentumok alapján kell tudni meghatározni, hogy miben áll az ajánlattevők tiltott megállapodása vagy összehangolt magatartása. Egyszerű gyanúra adhat

okot, ha az ajánlatkérő azt észleli, hogy az ajánlattevő hiánypótlást nem teljesít, holott az eljárásban mindvégig teljesítette a Kbt.-beli kötelezettségeit. Szintén gyanús, ha két ajánlat tartalma az ajánlati felhívás és dokumentáció követelményeit meghaladó mértékben azonos vagy hasonló. Gyanús továbbá, ha egyes ajánlattevők váratlanul visszavonják az ajánlatukat, vagy a nyertes ajánlattevő rendszeresen alkalmazza alvállalkozóként a vesztes ajánlattevőt.”

A kartell-gyanú bizonyítása körében a Közbeszerzési Döntőbizottság D.397/22/2017. számú határozata, illetve a Kúria Kvf.II.37.672/2015/28. sz. ítélete emelhető ki, melyek alapján, mivel általában nem áll rendelkezésre egyetlen, mindent eldöntő, egyértelmű, közvetlen bizonyíték a Kbt. 62. § (1) bekezdés o) pontja alkalmazásához, elegendő, ha az ajánlatkérő az egyes bizonyítékok logikai láncba fűzésével és az azokból levont okszerű következtetéssel bizonyítani tudja, hogy az adott ajánlattevők magatartásukat összehangolták a verseny jogellenes torzítása érdekében.

A Szakmai iránymutatás felhívja a figyelmet arra is, hogy ajánlatkérőnek lehetősége van arra, hogy a Gazdasági Versenyhivatal Felderítő Irodájával előzetesen személyes konzultáció keretében vegye fel a kapcsolatot az adott helyzet értékelése tekintetében, amennyiben kartell-gyanút észlel.

A fentiek alapján ajánlatkérőnek mind egy nyílt eljárás, mind egy Kbt. 115. § szerinti eljárás, mind egy kétszakaszos eljárás kapcsán a rendelkezésére álló adatok, dokumentumok, információk alapján kell megítélnie, hogy alapos okkal feltételezhető-e a verseny korlátozása, torzítása. Ennek megítélése független az indított eljárás típusától, mivel a verseny torzítását jelentheti két ajánlattevő összejártsága abban az esetben is, ha a Kbt. 115. § szerinti eljárás szabályai szerint csak öt teljesítésre képes, szakmailag megbízható gazdasági szereplő került ajánlattételre felkérésre, vagy bármely kétszakaszos eljárásban is előfordulhat a kartell, mind a részvételi szakaszban, mind az ajánlattételi szakaszban.

Az ajánlatkérő feladata az eljáráshoz kapcsolódó döntések felelős meghozatala, ehhez szükséges az összes beérkezett ajánlat alapos vizsgálata is. Ennek körében, ha ajánlatkérő azt észleli, hogy valamely kérdés, dokumentum, nyilatkozat tisztázásra szorul, akkor a Kbt. 71. § (1) bekezdése alapján kötelezettsége az érintett ajánlattevőtől felvilágosítást kérni. A felvilágosításkérési

kötelezettség abban az esetben is terheli az ajánlatkérőt, ha az ajánlatok bizonyos fokú egyezőséget mutatnak, mint ahogy erre a Közbeszerzési Döntőbizottság a D.344/20/2019. számú határozatában is rámutatott. A Döntőbizottság a fenti határozatának 73. pontjában kiemelte, hogy „az ajánlatkérő köteles lett volna szükséges intézkedésként írásban rákérdezni az egyezőségre, annak okára és csak a birtokában lévő adatok és információk alapján dönthetett volna arról, hogy az I. r. kérelmezett a közbeszerzési eljárás során megsértette-e a verseny tisztaságát, és ezen információ birtokában dönthetett volna a további lépésekről.”

7. kérdés

Folyamatban lévő közbeszerzési eljárásban értékelési és alkalmassági szempontra bemutatott szakember munkaviszonyának megszűnése esetén van-e lehetőség és milyen módon a szakember cseréjére?

A bemutatott szakember megfelel az alkalmassági követelményeknek, azonban a munkaviszonya megszűnése által a rendelkezésre állása a továbbiakban nem biztosított, az ajánlattevő ugyanakkor rendelkezik vele egyenértékű szakemberrel.

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint, amennyiben az ajánlattevőnek az ajánlatban – az értékelési szempontra tett megajánlás és az alkalmasság körében is – bemutatott szakemberrel az ajánlattételi határidő lejártá után megszűnt a munkaviszonya, akkor ajánlatkérő nem tudja már ezen szakemberrel az alkalmassági követelményeknek való megfelelést igazolni, így a Kbt. 71. § (9) bekezdés alapján a bemutatott szakember cseréjére az alkalmassági követelménynek való megfelelés érdekében sor kerülhet. Azonban ez esetben kizárólag az értékeléskor figyelembe veendő minden releváns körülmény tekintetében a korábbival legalább egyenértékű szakember kerülhet bemutatásra. Kizárólag a megajánlás alátámasztása céljából azonban nem kerülhet sor a szakember cseréjére.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 71. § (9) bekezdése a szakember cseréjéről rendelkezik azzal, hogy hiánypótlás keretében az értékelés körében bemutatott szakember személye (ha a személyi állomány szervezettsége, képzettsége vagy tapasztalata értékelési szempont) akkor változhat, ha a szakember a Kbt. 62. § (1) bekezdés szerinti, vagy – ha az ajánlatkérő

előírta – a 63. § szerinti kizáró ok hatálya alatt áll, vagy az alkalmassági követelményeknek való megfelelés miatt szükséges.

Amennyiben az ajánlattevőnek a szakemberrel az ajánlattételi határidő lejárta után megszűnt a munkaviszonya, akkor ajánlattevő nem tudja már ezen szakemberrel az alkalmassági követelményeknek való megfelelést igazolni, így az alkalmassági követelményeknek való megfelelés érdekében hiánypótlás keretében van lehetőség arra, hogy másik szakember kerüljön bemutatásra. Az újonnan megjelölt szakembernek az értékelésre kerülő elemek tekintetében a korábbival legalább egyenértékű szakembernek kell lennie. Amennyiben az új szakember az értékelésre kerülő elemek tekintetében kedvezőbb lenne, akkor is csak a korábbi szakember alapján a felolvasólapon feltüntetett értéket lehet figyelembe venni az értékelés során a Kbt. 71. § (9) bekezdés b) pontja alapján.

8. kérdés

Egy nyílt közbeszerzési eljárásban ajánlatkérő előírta a Kbt. 114. § (11) bekezdése szerinti fenntartást. Ajánlattevő ajánlatában olyan alvállalkozót jelölt meg, aki ennek a fenntartási előírásnak nem felel meg. Ajánlatkérő előírhat-e jogszerűen hiánypótlást az alvállalkozó cseréjére vagy törlésére, hogy ne ütközzön az ajánlat az ajánlatkérő Kbt. 114. § (11) bekezdése szerinti fenntartási előírásába?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 114. § (11) bekezdés előírása esetén sem kizárt, hogy ajánlattevő az árbevételi követelményeknek meg nem felelő alvállalkozóját az ajánlatkérő erre irányuló hiánypótlási felhívására lecserélje, vagy eltekintsen az adott alvállalkozó igénybevételétől.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 114. § (11) bekezdésében szereplő, az árbevételre vonatkozó - maximum - előírás az ajánlat érvényességéhez szükséges feltétel, nem minősül kizáró oknak vagy alkalmassági követelménynek, ebből fakadóan erre vonatkozóan a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendeletben (továbbiakban: 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet) foglaltak sem irányadóak.

A közbeszerzési eljárásban az ajánlattevői oldalon megjelenő kapacitást nyújtó szervezetek és alvállalkozók változása széles körben biztosított, ezt maga a jogszabály csak néhány esetben korlátozza. A Kbt. keretei között megengedett, hogy az ajánlattevő a hiánypótlás/felvilágosításkérés során új alvállalkozóra vagy kapacitást nyújtó szervezetre vonatkozó dokumentumokkal egészítse ki ajánlatát/részvételi jelentkezését, mint ahogy az is, hogy a korábban már megjelölt alvállalkozó vagy az alkalmasság igazolásában részt vevő más szervezet helyett, vagy az eredetileg megjelöltek mellett új gazdasági szereplőket jelöljön meg. Az új gazdasági szereplő bevonása ugyanakkor nem sértheti a közbeszerzési alapelveket, az ajánlati kötöttség szabályait, valamint a verseny tisztaságát.

Tekintettel arra, hogy a Kbt. 114. §-ában megfogalmazott szabályok nem korlátozzák az alvállalkozó cseréjét, így a fentiekben részletezett általános szabályok vonatkoznak rá, így nincs akadálya annak, hogy az ajánlattevő ezen eljárási típusban lecserélje az alvállalkozóját hiánypótlás vagy felvilágosítás keretében. Ahogy fentebb említésre került, a Kbt. 114. § (11) bekezdés szerinti előírás nem tekinthető sem kizáró oknak, sem alkalmassági feltételnek, így nem vonatkoznak ez esetben sem az alvállalkozók cseréjére az általánostól eltérő szabályok, mint például a Kbt. 71. § (4) bekezdés szerinti előírások. Tehát a Kbt. 114. § (11) bekezdés szerinti fenntartott közbeszerzési eljárásban sincs akadálya annak, hogy az ajánlatkérő hiánypótlás keretében felhívja az ajánlattevőt a Kbt. 114. § (11) bekezdésében előírt árbevételi követelményeknek megfelelő alvállalkozó bemutatására és az ajánlattevő lecserélje az alvállalkozóját, vagy adott esetben eltekintsen az árbevételi követelményeknek nem megfelelő alvállalkozó igénybe vételétől.

9. kérdés

Amennyiben ajánlatkérő alkalmazza egy építési beruházásra irányuló eljárásban a Kbt. 65. § (10) bekezdését és előírja, hogy az építésvezető csak az ajánlattevő saját szakembere lehet, az azt jelenti, hogy már az ajánlattételkor munkaviszonynak kell fennállnia az ajánlattevő és az építésvezető között, vagy elég, ha nyertesség esetén munkaviszonyt létesítenek? Amennyiben elég nyertesség esetén munkaviszonyt létesíteni, úgy viszont kapacitásnyújtóként kellene megjelölnie az eljárás során a szakembert, ami viszont a Kbt. 65. § (10) bekezdésével lenne ellentétes. Mi a helyes eljárás ez esetben?

Ha az építésvezetőnek már az ajánlattételkor az ajánlattevővel munkaviszonyban kell állnia, akkor az ajánlatkérő az ajánlatban az ajánlattevőtől kérhet ennek igazolására bármilyen okiratot?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint, ha az ajánlatkérő az alkalmassági követelmények körében is előírta az építésvezető szakembert, akkor az mindenképp az ajánlattevő munkavállalója kell, hogy legyen már az ajánlattétel időpontjában, tekintettel a Kbt. 65. § (10) bekezdésének szabályaira. Ez esetben az ajánlatkérő kérhet valamiféle nyilatkozatot a munkaviszony fennállta tekintetében, vagy kérheti ezen munkaviszony feltüntetését az érintett szakember önéletrajzában.

Azonban, ha nem került alkalmassági követelményként előírásra a szakember, csak esetleg szerződéses feltételként, akkor nem szükséges, hogy az ajánlattevő rendelkezzen ezzel a szakemberrel már az ajánlattételkor.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

Ajánlatkérőnek a Kbt. 65. § (10) bekezdése alapján lehetősége van arra, hogy bizonyos alapvető fontosságú feladatok elvégzését kifejezetten az ajánlattevőtől követelje meg, ebben az esetben azonban az alkalmassági feltételek igazolásához nem támaszkodhat más szervezet kapacitására és a feladat elvégzését alvállalkozónak sem adhatja ki, hiszen a szabályozásból pont az következik, hogy ez esetben egy, az ajánlattevő szak tudásához kapcsolódó tevékenységről van szó. Ezzel összefüggésben kiemelő azonban, hogy a korlátozás csak a ténylegesen alapvető fontosságú feladatokra vonatkozhat, és annak alkalmazása nem vezethet a verseny indokolatlan korlátozásához.

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint abban az esetben nincs relevanciája a feltett kérdéseknek, ha az érintett építésvezető nem került alkalmassági követelményként is előírásra, hiszen ez esetben nem releváns, hogy az ajánlattevő a jövőben hogyan tudja ezt a szakembert biztosítani a szerződés teljesítése során. Itt kizárólag annak van jelentősége, hogy az ajánlattevő az ajánlatkérő Kbt. 65. § (10) bekezdés szerinti előírásával tisztában van és erre tekintettel teszi meg az ajánlatát, tudva azt, hogy ezen szakemberre a szerződés teljesítése során szükség lesz, azonban a teljesítés során sem veheti ezt a feladatot alvállalkozó, így adott esetben például arra sincs lehetőség, hogy megbízási szerződés

keretében foglalkoztassa az ajánlattevő az érintett szakembert. Ezzel kapcsolatban adott esetben az ajánlatkérő külön elő is írhatja az adott szakembert, mint szerződéses feltételt.

Abban az esetben, ha az ajánlatkérő az alkalmassági követelmények körében is előírta az építésvezető szakembert, a Kbt. 65. § (10) bekezdés alapján ezzel a szakemberrel az ajánlattevőnek már az ajánlattétel időpontjában rendelkeznie kell, tekintettel arra, hogy se kapacitást nyújtó szervezetet, se alvállalkozót nem vehet igénybe erre a feladatra az ajánlattevő. Fentiek alapján ez esetben az építésvezető az ajánlattevő munkavállalója kell, hogy legyen már az ajánlattétel időpontjában. Az alkalmassági követelmények tekintetében a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet előírásai az irányadók. A 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 21. § (2) bekezdés b) pontja alapján a szakmai alkalmasság igazolása lehetséges azoknak a szakembereknek (szervezeteknek) a megnevezésével, végzettségük, illetve képzettségük, szakmai tapasztalatuk ismertetésével, akiket az ajánlattevő be kíván vonni a teljesítésbe. A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács az alkalmassági feltételek előírásával kapcsolatos szabályokról kiadott útmutatója (továbbiakban: Alkalmassági Útmutató; 2023. november 16.) nyújt segítséget a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet előírásainak értelmezéséhez. Az Alkalmassági Útmutató kimondja, hogy a szakemberekre vonatkozóan az ajánlatkérő által megkövetelt, benyújtandó iratoknak mindig összhangban kell állnia az előírt alkalmassági minimumkövetelménnyel, így amennyiben például végzettség nem kerül előírásra minimumkövetelményként, úgy a végzettséget igazoló dokumentumok megkövetelése mellőzendő. A Közbeszerzési Hatóság megítélése szerint az Alkalmassági Útmutató alapján, amennyiben a Kbt. 65. § (10) bekezdése előírásra került, akkor ajánlatkérő az alkalmassági követelmények körében előírhatja, hogy az építésvezetőnek az ajánlattevő munkavállalójának kell lennie, és erre vonatkozóan előírható valamely nyilatkozat, vagy kérhető az építésvezető önéletrajzában az ajánlattevő, mint az érintett személy munkáltatójának a feltüntetése.

10. kérdés

Az ajánlati ár megalapozottságának vizsgálata során az ajánlatkérők jogszerűen járnak-e el, amikor főkönyvi kivonat benyújtását írják elő árindokolás keretében őrzés-védelem tárgyú közbeszerzési eljárás során úgy, hogy erről nem

rendelkeztek a közbeszerzési dokumentumokban, és a benyújtás elmaradása az ajánlat érvénytelenségét vonja maga után?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 72. § (1) bekezdése értelmében az ajánlatkérőnek a beérkezett ajánlatok ismeretében lehetősége van árindokolást kérni, és ehhez kapcsolódóan olyan alátámasztó adatokat, dokumentumokat is kérhet az ajánlatkérő, amelyeket korábban nem kért a közbeszerzési dokumentumokban, hiszen ezirányú kérését az ajánlatkérő a beérkezett ajánlatok ismeretében tudja megfogalmazni. Azonban nem önmagában az elrendelt iratszatolás nem, vagy nem megfelelő teljesítése az, ami megalapozhatja a Kbt. 73. § (2) bekezdés szerinti érvénytelenséget, hanem az, ha az ajánlat aránytalanul alacsony ellenszolgáltatást vagy más teljesíthetetlen feltételt tartalmaz. Amennyiben az ajánlattevő nem ért egyet az előírt iratszatolással (pl. amiatt, mert a benyújtani kért főkönyvi kivonat adatai véleménye szerint nem alkalmasak az ajánlati ár megfelelőségének alátámasztására), úgy az árindokolás kéréssel szemben előzetes vitarendezési kérelem terjeszthető elő.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

Az ajánlatkérőnek a bírálat keretében – többek között – meg kell ítélnie, hogy az ajánlat az értékelésre kerülő adatok körében tartalmaz-e aránytalanul alacsony árat vagy költségelemet, illetve teljesíthetetlennek ítélt egyéb ajánlati elemet. Amennyiben ilyen elem egy ajánlatban beazonosítható, az ajánlatkérőnek döntenie kell arról, hogy mely ajánlati elemek vonatkozásában, azok tartalmát megalapozó milyen adatokat és milyen szempontú alátámasztó indokolást kér az érintett ajánlattevőtől. Az ajánlatkérőnek pontosan meg kell határoznia, hogy mire kell az árindokolásnak kiterjednie, milyen részletettséggel kell az ajánlattevőnek az adatokat megadni, és adott esetben milyen alátámasztó dokumentumok becsatolását tartja szükségesnek az ajánlatkérő. Tekintettel arra, hogy az ajánlatkérő előzetesen nem tudhatja, hogy milyen ajánlati elemek tekintetében lesz szükség az árindokolásra, így az ezzel kapcsolatos elvárásait, esetlegesen benyújtandó alátámasztó dokumentumok körét sem tudja a közbeszerzési dokumentumokban feltüntetni. Így az önmagában nem tekinthető jogszerűtlennek, ha az ajánlatkérő az árindokolás

kérés – esetleg kiegészítő árindokolás – keretében, annak felmerülésekor határozza meg, hogy milyen adatokat, alátámasztó dokumentumokat tart szükségesnek bekérni az ajánlattevőtől. Az ajánlattevő kötelessége az ajánlati ár megalapozottságára vonatkozó minden tény, adatot, kalkulációt az ajánlatkérő rendelkezésére bocsátani ahhoz, hogy megfelelő mérlegelés eredményeként az ajánlatkérő döntést hozhasson az ajánlati ár megalapozottságáról.

A Közbeszerzési Hatóság megítélése szerint kizárólag arra hivatkozással nem lehet érvénytelenné nyilvánítani az ajánlatot, hogy az ajánlattevő a Kbt. 72. § (1) bekezdés szerinti indoklaskérésre benyújtott árindokoláshoz valamely – az ajánlatkérő által kért – alátámasztó dokumentumot nem csatolt. Az ajánlatkérőnek a rendelkezésére álló adatok és dokumentumok alapján – egy esetleges kiegészítő árindokolás bekérését követően – kell mérlegelnie, hogy az adott ajánlat aránytalanul alacsony összeget tartalmaz-e, a közölt információk megfelelően indokolják-e, hogy a szerződés az adott áron vagy költséggel teljesíthető. Amennyiben az ajánlatkérő úgy ítéli meg a rendelkezésére álló információkból – azok hiányos volta miatt vagy amiatt, hogy az ajánlati árat nem tudta velük alátámasztani az ajánlattevő –, hogy az ajánlat aránytalanul alacsony árat tartalmaz, akkor van jogszerű lehetősége az ajánlatot a Kbt. 72. § (3) bekezdése, illetve a Kbt. 73. § (2) bekezdése alapján érvénytelenné nyilvánítani.

Az állásfoglalás kéréssel érintett, az ajánlatkérő által elrendelt árindokolás kérés abban az esetben jogszerű, ha a csatolni kért főkönyvi kivonat adatai alkalmasak annak megítéléséhez, hogy a szerződés az adott áron vagy költséggel teljesíthető, vagy sem. Amennyiben az ajánlattevő álláspontja szerint az árindokolás keretében csatolandó főkönyvi kivonat adataiból az ajánlati ár megfelelőségére nézve érdemi megállapítás nem vonható le, úgy ajánlattevőnek lehetősége van arra, hogy a főkönyvi kivonat csatolásának szükségességét előzetes vitarendezési kérelem keretében kifogásolja.

11. kérdés

Mi a következménye annak, ha tárgyalásos eljárásban – a tárgyalás(ok) lezárása után, az ajánlatkérő felhívása ellenére – nem ad végleges ajánlatot az ajánlattevő?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint, ha az ajánlatkérő tárgyalást tart és a Kbt. 87. § (7) bekezdés szerinti végleges ajánlat nem került írásban benyújtásra a tárgyalások lezárását követően az ajánlatkérő által megadott ajánlattételi határidőre, az ajánlatot érvénytelenné kell nyilvánítani.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. módosításáról szóló 2018. évi LXXXIII. törvény 32. §-a iktatta be a Kbt.-be a 87. § (7) bekezdését, melyre vonatkozóan a jogalkotói indokolás a következőket írja: „Az EKR-hez kapcsolódó fontos szabály - amit informatikai szempontok tesznek indokoltá -, hogy tárgyalásos eljárásban - beleértve a hirdetmény nélküli tár-

gyalásos eljárásokat is - minden esetben kötelező végleges ajánlat írásbeli benyújtása, amit értelemszerűen az EKR-ben kell megtenni. Erre azért van szükség, mert a rendszer egy meghatározott eljárási cselekmény sorrendben kezeli az eljárásokat, az algoritmusok nem tudják kezelni azt a - papír alapon korábban működő - gyakorlatot, hogy az ajánlattevő végleges ajánlat benyújtása nélkül fenntartja ajánlatát, hanem szükség van az új, írásbeli ajánlat benyújtására a további eljárási lépések megtételéhez.”

Abban az esetben, ha az ajánlat nem felel meg a jogszabályi előírásoknak, például a Kbt. 87. § (7) bekezdés szerinti végleges ajánlat nem került írásban benyújtásra, az ajánlatot a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontja alapján érvénytelenné kell nyilvánítani.